

Kohdekohtainen arvio vaihekaavan turvetuotantovarausten ympäristöhaitoista – täydennetty esitys

1 Heinäsuu, Ilomantsi, varaus 122 ha

- Varausalueen valumavesien laskuvesistö Nuorajärvi Viinilahti voi liettyä turpeenoton seurauksena. Liettyminen voi aiheuttaa sameushaittoja, jotka voivat vaikuttaa kasveihin ja kasviplanktoniin, myös pohjaeläimet ja kalat voivat kärsiä liettymisestä/Ramboll. Viinilahden ekologinen tila voi mahdollisesti heikentyä/piirin arvio
- Heinäsuon ympäristössä on mustaliuskejuonteita, joten turpeennoston valumavesien mahdollinen mustaliuskeesta johtuva happamuuskuormitus lisäsi edelleen haitallisia vaikutuksia alapuoliseen pienvesiin ja vesistöihin sekä Viinilahden ekologiseen tilaan.
- Turvevarauksen kautta Nuorajärven Viinilahteen laskevan Ölkönpuron uoma on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilainen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisella osalla uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti, vaarantuminen voi koskea myös varausalueen yläpuolista uoman osaa Olkkolan (ESA-alue) ja Ölkönahon (YSA-alue) luonnonsuojelualueiden kohdalla/piirin arvio
- Turvetuotannolla on haitallisia vaikutuksia (kuivatus-, pöly- ja meluhaitat) Ölkönpuron varressa sijaitsevan, suoraan varausalueeseen rajoittuvan kaksiosaisen Olkkolan ja Ölkönahon suojelualuekokonaisuuden suojeluarvoihin/piirin arvio.
- Suojelualueiden kohdalla ja niiden yläpuolella on kaksi metsälain tarkoittamaa erityisen tärkeää elinympäristöä/paikkatietoikkuna. Näiden luonnontila ja luonnonarvot voivat heikentyä turvetuotannon seurauksena/piirin arvio
- Varausalueen eteläpuolella vedet laskevat Karkulampeen. Varausalueen alapuolella lasku-uoma on karttatarkastelun perusteella mahdollisesti luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen, joten turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.

2.-3. Karsikkosuon ja Lakkasuon, Ilomantsi, varaukset 105 ja 226 ha

Molemmat suot

- Karsikkosuon tuotanto aiheuttaa laskennallisesti kohtaista ravinteiden pitoisuuslisäystä valumavesien laskuvesistöissä Oskajärven ja kiintoainekuormitus voi sedimentoitua pitkäviipymäiseen järveen/Ramboll, Tällä voi olla heikentävää vaikutusta järven ekologiseen tilaan. Osa Lakkasuon vesistä ohjautuu myös Oskajärven, joten tuotantoalueiden yhteisvaikutus lisää Oskajärven ekologisen tilan heikentymisen mahdollisuutta/piirin arvio.

Karsikkosuon

- Karsikkosuon luonnontilainen osa lähiympäristöinen on luonnon monimuotoisuuden kannalta hyvin merkittävä (mm. suotyypit ja linnusto) ja on mukana soidensuojelun täydennysesityksessä. Karsikko- ja Tuohisuon turvetuotannon pöly- ja meluhaitat voivat olla hyvin merkittäviä suon linnustolle/GTK:n selvitys/piirin arvio (kts. Tuohisuo)

- Karsikonsuon varausalueen vesien johtamisuoma Rajapuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen, joten turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Karsikkosuon toisen vedenlasku-uoman varressa oleva Vaaranlampi on vesilain tarkoittama luonnontilainen vesiluontotyyppi. Karsikkosuon turvetuotannon seurauksena lammen luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.
- Vaaranlammen kautta tuotantoalueen vedet laskevat Saunalahdenpuron kautta Oskajärven Saunalahteen. Saunalahdella valumavesien vaikutuspiirissä on kolme toisiinsa rajautuvaa metsälain tarkoittamaa erityisen tärkeää elinympäristöä (rantasoita). Valumavesillä voi olla haitallisia vaikutuksia niiden luonnonarvoihin/piirin arvio

Lakkasuo

- Varausalueen eteläisimmän osan valumavesien lasku-uoma Särkipuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisella osalla uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Turvetuotannon toinen valumavesiuoma Oskajoki on edellisen vaihekaavan maastokatselmuksen mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas pienvesi ja kuuluu myös Pohjois-Karjalan luonnonsuojelullisesti ja kalataloudellisesti arvokkaisiin pienvesiin. Turvetuotannon seurauksena uoman ja sen lähiympäristön luonnontila ja luonnonarvot voivat vaarantua, erityisesti Karpansuon osa-alueella, missä varausalue paikoin lähes rajoittuu Oskajokeen/piirin arvio.
- Varausalueella on karttatarkastelun perusteella kolme luonnontilaista/luonnontilaisen kaltaista alle hehtaarin pikkulampea, joiden luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti. /piirin arvio

4.-5. Tuohisuo ja Ruostesuo, Ilomantsi

Molemmat suot, varaukset 144 ha

- Turvetuotantoalueiden kuivatusvesien laskuvesistö Ilomantsinjärvi on ekologiselta tilaltaan tyydyttävä, joten vesien tilavoitteiden saavuttaminen edellyttää järven ekologisen tilan parantamista. Tämän vuoksi sijaan järven ulkoista kuormaa pitää vähentää Tuohi- ja Ruostesuon turvetuotannon ja niiden yhteisvaikutuksen aiheuttaman kuormituslisän sijasta. Uusien turvekenttien avaaminen lisää edelleen riskiä Ilomantsinjärven ekologisen tilan huonontumiselle, joten vesienhoitolain mukaista tavoitetta järven hyvästä tilasta on entistä vaikeampi saavuttaa/piirin arvio

Tuohisuo, varaus 89 ha

- Turvetuotannon valumavesiuoma Koski/Riihipuro on karttatarkastelun perusteella vähintään luonnontilaisen kaltaisen uoma. Uoman ja sen lähiympäristön luonnontila ja luonnonarvot voivat heikentyä ainakin varausalueen lähivaikutusalueella, joka virtaa 1.3 km:n matkalla 50-300 metrin päässä varausalueesta.

- Varausalueen lähistöllä sijaitseva Karsikkosuon luonnontilainen osa lähiympäristöinen on luonnon monimuotoisuuden kannalta hyvin merkittävä (mm. suotyypit ja linnusto) ja on mukana soidensuojelun täydennysesityksessä. Tuohi- ja Karsikkosuon turvetuotannon pöly- ja meluhaitat voivat olla hyvin merkittäviä suon linnustolle/GTK:n selvitys/piirin arvio (kts. Karsikkosuon)
- Varausalueen lähistöltä on havainto suovenhokkaasta vuodelta 2007 (laji.fi). Laji on nykyisin erittäin uhanalainen ja Suomen kansallinen vastuulaji sekä luonnonsuojelulain mukainen erityisesti suojeltavia laji. Mikäli laji esiintyy edelleen alueella, niin Tuohisuon turvetuotanto ei ole mahdollinen/piirin arvio
- Varausalueen lähistöllä on useita lähteitä ja niistä lähteviä norouomia (mm. yksi metsälakikohde). Turvetuotanto voi mahdollisesti vaarantaa lähdealueiden luonnontilaa ja luonnon monimuotoisuutta/piirin arvio

Ruostesuo, varaus 55 ha

- Varausalueen vesien johtamisuomat Ruostepuro ja sen jälkeen Koskipuro ovat karttatarkastelun perusteella luonnontilaisia/luonnontilaisen kaltaisia. Ruostepuron varressa on kuusi ja Koskipuron varressa neljä metsälain tarkoittamaa erityisen tärkeä elinympäristöä/retkikartta.fi. Ruostesuon turvetuotannon seurauksena uomien luonnontila ja luonnonarvot voivat vaarantua/piirin arvio

6. Patrikkasuo, Ilomantsi, varaus 231 ha

- Varausalueiden luonnontilaiset osat ovat suotyypeiltään (mm. mesotrofista rimpinevaa (VU) ja eliölajistoltaan arvokkaita (mm. pikkukihokki (VU) ja kaitakämmekkä (VU), turvetuotanto tuhoasi nämä alueet/piirin selvitys/arvio
- Varausalueen vesien johtamisuoma Heinäpuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen, joten turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Varausalueen eteläosassa on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen alle 1 ha:n pikkulampi ja alueen länsipuolella on karttaan merkitty lähde. Turvetuotannon seurauksena näiden pienvesiluontotyyppien luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti /piirin arvio

7-11. Kuuksensuo S, Kuuksensuo N, Kauhasuo, Lylykoskensuo ja Riihisuo

Kuuksensuo S ja N ja Kauhasuo, varaukset 305 ha, 140 ha ja 209 ha

- Näiden soiden turvetuotannon kuivatusvesien yhteisvaikutuksen seurauksena alapuolisen laskuvesistön Kelsimäjoen ekologinen tila heikentyy fosforin osalta, joten varausalueiden turvetuotantoalueet ovat vesienhoitolain vastaisia/piirin arvio

Kaikki suot varaukset 975 ha

- Kuuksensoiden ja Kauhasuon kuivatusvedet laskevat Kelsimäjoen ja Riihisuon ja Lylykoskensuon vedet Koveronpuron kautta Koitajoen alajuoksulle, jonka ekologinen tila on tyydyttävä. Näiden viiden suon turvekenttien kuivatusvesien aiheuttaman kuormituksen yhteisvaikutukset lisäävät edelleen riskiä Koitajoen ekologisen tilan heikkenemiseen, joten

vesienhoitolain mukaista tavoitetta joen hyvästä tilasta on entistä vaikeampi saavuttaa/piirin arvio

- Koitajoella varausalueiden vaikutuspiirissä on tehty huomattavia planktonsiian elinympäristöjen ja niitä tukevia valuma-alueiden kunnostuksia (Freshabit LIFE IP Koitajoen osahanke). Pieni- ja Iso Piitonsuon sekä Sammalpuronsuon (kokonaispinta-ala noin 300 ha) meneillään oleva ennallistaminen kuuluu Koitajoen vesiensuojelun ja sitä kautta planktonsiian elinympäristöjen edistämishankkeisiin. Näiden töiden hyötyjä ja taloudellisia panostuksia menetetään, mikäli alueelle suunnitellut uudet turvetuotantoalueet toteutetaan. Samalla heikennetään kunnostustöiden mahdollisuuksia Koitajoen alajuoksun ekologisen tilan parantamiseen/piirin arvio
- Yllä esitetyn perusteella näiden turvekenttien kuivatusvesien kuormitushaitat niiden alapuolisissa vesistöissä (Koitajoki ja Kelsimäjoki) ovat erittäin suuret ja haittojen vaikutukset vesistöjen ekologiseen tilaan ja tilan parantamismahdollisuuksiin ovat vesienhoitolain vastaisia, joten soiden turvevaraukset tulee ehdottomasti poistaa vaihekaavasta/piirin arvio.

Kuuksensuot

- Pohjoispuolinen luonnontilainen osa on arvioitu Suomen ympäristökeskuksen laatiman Etelä-Suomen soiden suolaikkuanalyysin (ilmakuvatarkastelu) kohtalaisen merkittäväksi suolaikuksi.
- Kuuksensuon molempien varausalueiden luonnontilaiset osat ovat suotyypeiltään ja eliölajistoltaan arvokkaita/Kuuksensuon ympäristövaikutusten arviointiselvitys. Eteläisellä avosuolla on saranevaa ja pohjoisella saranevan lisäksi kalvaka- ja pienialaisesti rimpinevaa. Rimpinevat ovat nykyisin Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisia ja kalvaka- ja saraneva vaarantuneita. Lintulajeista touko-, kesä- ja elokuussa tehdyistä kartoituksissa havaittiin useita tällä hetkellä uhanalaisiksi luokiteltua lintulajia mm. hömötiainen (EN), suokukko (EN) töyhtötiainen (VU), hiirihaukka (VU), pajusirkku (VU) ja pensastasku (VU). Havaituista perhoslajeista rahkahopeatäplä ja rämekylmänperhonen ovat tällä hetkellä valtakunnallisesti silmälläpidettäviä. Turvetuotanto tuhoaisi tämän suokokonaisuuden arvokkaat suotyypit ja eliölajisto katoaisi alueelta.
- Kuuksensuon eteläisen varausalueen itäosassa sijaitsevan Lehtovaaran rinteessä on metsälain erityisen tärkeäksi elinympäristöksi luokiteltava lähde ja sen pohjoispuolella, osin varausalueella sijaitseva niin ikään metsälakikohteeksi luokiteltu suoelinympäristö. Turvetuotanto tuhoaisi/vaarantaisi näiden lakikohteiden luonnontilan ja luonnonarvot. Lähde on myös vesilain mukainen pienvesiluontotyyppi/Ramboll selvitys/piirin arvio

Lylykosken- ja Riihisuo, varaukset 221 ha ja 100 ha

- Varausalueiden vesien johtamisuoama Koveronpuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen/Ramboll selvitys/piirin arvio. Turvetuotannon seurauksena molemmilla varausalueilla oleva uoman osa tuhoutuu kokonaisuudessaan ja muilta osin uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Lylykoskensuon varausalueen läheisyydessä Koitajoen varrella on laajalti luonnontilaisia suoalueita. Lylykoskensuon turvetuotannon kuivatus-, pöly- ja meluhait heikentävät näiden suoalueiden luonnon monimuotoisuutta, pölyhaitat voivat ulottua myös Koitajoelle/piirin arvio.

12-13 Vasikkasuo- ja Lautasuo, Ilomantsi

Molemmat suot, varaukset 577 ha

- Vasikkasuon kuormitus riittää yksinään laskemaan valumavesien laskuvesistön Viinijärven ekologista tilaa (erinomaisesta hyvään luokkaan) ravinnepitoisuuksien osalta. Vasikkasuon ja Lautasuon tuotantoalueiden yhteisvaikutusten seurauksena haitalliset vaikutukset Viinijärvellä edelleen kasvavat, joten soiden turvevaraukset tulee poistaa vaihekaavasta/Ramboll/ ELY-keskuksen ympäristövastuualueen lausunto vaihekaavaehdotuksesta/piirin arvio.

Vasikkasuo, varaus 494 ha

- Valumavesien lasku-uoma Viinipuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen pienvesiluontotyyppi ja valtion maiden osalta se kuuluu Metsähallituksen alue-ekologisen verkostoon arvokkaana luontokohteena (pienveden lähiympäristö, 1,1 km, 6,1 ha, retkikartta). Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisella osalla uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Valumavesien toinen lasku-uoma Salpuupuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen pienvesiluontotyyppi ja valtion maiden osalta se kuuluu Metsähallituksen alue-ekologisen verkostoon arvokkaana luontokohteena (pienveden lähiympäristö, 5 km, 10,7 ha, retkikartta). Yksityismaan puolella uoman varrella on kaksi metsälakikohdetta (paikkatietoikkuna). Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisella osalla uoman luonnontila voi myös vaarantua sekä vesi- ja metsälain vastaisesti/piirin arvio.
- Varausalueella on myös kaksi muuta Metsähallituksen alue-ekologisen verkostoon arvokasta luontokohdetta (suoelinympäristöjä, 20,5 ha, retkikartta), jotka tuhoutuvat turvetuotannon seurauksena.
- Varausalueen lähistöllä olevan laavun kohdalla on Metsähallituksen alue-ekologisen suunnitelman arvokas luontokohde (pienveden lähiympäristö, 325 m, 1,5 ha, retkikartta). Uoman länsipää rajoittuu varausalueeseen. Turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.

Lautasuo, varaus 83 ha

- Varausalueen luonnontilainen suo on Metsähallituksen alue-ekologisen verkoston arvokas luontokohde (10,11 ha/retkikartta), joka tuhoutuu turvetuotannon seurauksena.
- Edellisen vaihekaavan maastokatselmuksen yhteydessä suolla havaittiin riekko, joka luokitellaan nykyisin valtakunnallisesti vaarantuneeksi. Suon turvetuotanto tuhoaisi alueen mahdollisen riekkoesiintymän.
- Varausalueella on metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö (paikkatietoikkuna), joka tuhoutuisi turvetuotannon seurauksena-
- Lakkasuon länsipuolella, varausalueen lähistöllä on luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen pienvesiluontotyyppi, joka on Metsähallituksen alue-ekologisen verkoston arvokas luontokohde, pienvesiympäristö (retkikartta). Lakkasuon turvetuotanto voi heikentää pienveden ja sen lähiympäristön luonnonarvoja/piirin arvio.

14. Niemissuo, Ilomantsi, varaus 271 ha

- Varausalueen valumavesien laskujärvi Sysmä on määritelty ekologiselta tilaltaan erinomaiseksi. Järven viipymä on hyvin pitkä, joten on mahdollista, että turvetuotanto voi aiheuttaa liettyimiä Sysmässä. Rambollin selvityksessä esitetään tehokasta vesienkäsittelyä liettymien välttämiseksi. GTK:n selvityksessä kuitenkin arvioidaan, että järven ekologinen tila voi heiketä mahdollisen turvetuotannon seurauksena. Liettyminen voi aiheuttaa sameushaittoja, jotka voivat vaikuttaa kasveihin, kasviplanktoniin, pohjaeläimiin ja kaloihin ja täten heikentää vesistön ekologista tilaa Sysmän ekologisen tilan heikkenemisen välttämiseksi Niemissuon turvetuotantoa ei voida toteuttaa ja suon kaavavarauus tulee poistaa/piirin arvio.
- Varausalueella ja sen lähiympäristössä sijaitsevilla valtion mailla on runsaasti alue-ekologisen verkoston arvokkaita luontokohteita (suoelinympäristöjä, arvokkaita metsäelinympäristöjä ja pienveden lähiympäristöä) ekologisia yhteyksiä ja maisema- ja tukikohteita, retkikartta). Näiden kokonaisala on n. 115 ha. Kaksi alueen metsäsaareketta ovat metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (Ramboll, selvitys). Lisäksi varausalueen yksityismailla on vastaavanlaisia luonnontilaisia suoelinympäristöjä yli 10 ha. Lisäksi luonnontilaisten soiden ympärillä on karttatarkastelun perusteella avoimia/puoliavoimia ojitettuja soita, jotka täydentävät hyvin arvokkaita suoelinympäristöjä. Tällaisille merkittäviltä osin luonnontilaisilla/luonnontilaisen kaltaisilla ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaille soille ei pidä lainkaan ohjata turvetuotantoalueita/piirin arvio.
- Valumavesien lasku-uoma Tavarapuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen pienvesiluontotyyppi ja valtion mailla osa uomasta kuuluu Metsähallituksen alue-ekologisen verkostoon arvokkaana luontokohteena (pienveden lähiympäristö, 5 km, 9,0 ha, retkikartta). Osa uoman varresta varausalueen ulkopuolella on myös metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. (Ramboll, selvitys). Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisella osalla uoman luonnontila voi myös vaarantua sekä vesi- ja metsälain vastaisesti/piirin arvio.
- Selvityskohteen vaikutuspiiristä on tehty useita aikaisempia havaintoja viimeisimmän uhanlaisuusluokittelun perusteella äärimmäisen uhanalaisista, vaarantuneista sekä silmälläpidettävistä lintu- ja kovakuoriaislajeista vuosina 2004–2020 (Ramboll). Selvityksessä ei ole lainkaan tarkennettu näiden esiintymien sijaintia varausalueeseen nähden tai arvioitu hankkeen vaikutuksia näihin lajeihin, vaikka turvetuotanto voi tuhota/heikentää näiden suojelullisesti merkittävien lajien esiintymät/piirin arvio.

15.-17. Tavarasuo-Sikosuo, Muurinsuo ja Paljakansuo Ilomantsi, varaukset yhteensä 938 ha.

Kaikki suot, varaukset 938 ha

Kaikkien näiden soiden kuivatusvesien laskuvesistö Ilajanjärvi on matala ja siinä on pitkä viipymä, mikä lisää kiintoainekuormituksen vaikutusta järveen ja näin voi heikentää järven ekologista tilaa. Ilajanjärveen on aiemmin kohdistunut pitkään merkittävää turvetuotannon kuormitusta ja järven pohjoisosassa sijaitsevalla Särkilahdella jouduttu poistamaan tuotannon aiheuttamien liettyimiä ja rajoittamaan alueelle suunniteltuja uusia turvetuotantoalueita mm. Särkilahden ekologisen tilan säilymiseksi vähintään nykyisellään (aluehallintoviraston päätökset). Varausalueiden kuivatusvesien yhteisvaikutusten seurauksena uhka järven ekologinen tilan heikentymisestä nousee uudelleen ajankohtaiseksi ja tehtyjen kunnostustöiden merkitys järven virkistyskäytön kannalta heikkenee voi heikentyä/piirin arvio.

Tavara-Sikosuo, varaus 245 ha

- Varausalueen valtion mailla on useita alue-ekologisen verkoston arvokkaita luontokohteita (suoelinympäristöjä, n. 18 ha) sekä yksityismailla vastaavia luonnontilaisia suoelinympäristöjä (n.13 ha). Sikolammen ympärillä oleva suoelinympäristö (arvokas luontokohte) on myös Metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Nämä luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät suoelinympäristöt tuhoutuisivat turvetuotannon seurauksena.
- Sikosuon valumavesien lasku-uoma (Sikopuro) Sikolammesta Suojokeen on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen pienvesiluontotyyppi ja kuuluu koko matkaltaan Metsähallituksen alue-ekologisen verkostoon arvokkaana luontokohteena (pienveden lähiympäristö, 900 m, n. 5 ha, retkikartta). Puron laskukohdalla Suojoella osa pienveden lähiympäristöstä on myös metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (0,5 ha). Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa (400 m) tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisella osalla uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.
- Varausalueen toinen valumavesiuoma Tavaralammenpuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Sikopuron laskukohdan alapuolella Suojoen varsi laskuvesistöön, Ilajanjärveen saakka on valtion maiden osalta yhtenäistä pienveden lähiympäristöä. Suojoen tämän uoman osan ja sen lähiympäristön luonnonarvot voivat heikentyä Tavara- ja Sikosuon turvetuotannosta/piirin arvio.
- Varausalueen itäiselle osalle (Sikosuolle) ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuu kolme lähettä, joilta on karttatarkastelun perusteella hydrologiset yhteydet hankekohteelle (Ramboll). Turvetuotannon seurauksena lähteet voivat tuhoutua kokonaan tai niiden luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.

Muurinsuo, varaus 331 ha

- Elinsuon osa-alueen ja sen lähialueen varausalueen ulkopuoliset valtion maiden luonnontilaiset suot ja metsäsaarekkeet ovat Metsähallituksen alue-ekologisen verkoston arvokkaita luontokohteita (suoelinympäristöjä ja arvokkaita metsäelinympäristöjä, yht. n. 47 ha/retkikartta). Yksi varausalueen saarekkeista on myös metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Valtion maiden ulkopuolinen Elinlampi lähiympäristöineen on myös luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä. Varausalueella nämä luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät suoelinympäristöt tuhoutuvat ja varausalueen ulkopuolella niiden luonnon monimuotoisuuden merkitys heikkenee turvetuotannon seurauksena, vastaavasti arvokkaiden metsäelinympäristön heikkenee sekä varausalueella ja niiden lähiympäristössä/piirin arvio.
- Suomen ympäristökeskuksen laatimassa Etelä-Suomen soiden suolaikkuanalyysissa (ilmakuvatarkastelu) Elinsuon länsipuolella sijaitseva) Kivisuo on arvioitu merkittäväksi suolaikuksi. Analyysin mukaan yhdessä Korvilan- ja Elinsuon kanssa aluetta voidaan laajentaa usean suon tiiviiksi ryhmäksi, joka liittyy myös alueen halki kulkevaan Teponsärkän harjujaksoon. Tämän aluekokonaisuuden suot ovat Metsähallituksen arvokkaita luontokohteita (suoelinympäristöjä n. 200 ha). Teponsärkkä on puolestaan arvokas metsäelinympäristö ja siellä kulkee Susitaiपालेेेेे retkeilyreitti. Elinsuon

turvetuotanto pienentäisi tätä luonnonmonimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta arvokasta kokonaisuutta ja haittavaikutukset ulottuisivat laajalti koko alueelle.

- Muurinsuon lasku-uoman Yläjoen varrella on paikoin arvokkaita luontokohteita. Alajuoksulla tavataan luonnontilaisen kaltaista pensaikkoluhtaa, koivuluhtaa, puolukkarorpea ja siniheinävaltaista puronvarsiniittyä. Puronvarren ojat ovat vanhoja ja umpeenkasvaneita, eikä niillä ole juurikaan vaikutuksia puron lähiympäristön vesitalouteen/ Edellisen vaihekaavan maastokatselmus. Turvetuotannon seurauksena uoma ja sen lähiympäristön arvokkaat suotyypit tuhoutuisivat varausalueella (n. 2,6 km) ja varauksen alavirran osalla uoman ja sen lähiympäristön luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.
- Muurinsuon vedet laskevat Lietelammen pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä alueen itäpuolella virtaavaa Yläjokea pitkin Suojokeen. Alueen mahdollisella turvetuotannolla voi olla vaikutusta pohjaveden laatuun. Pohjavesialue tulee ottaa huomioon turvetuotantoa rajaavana tekijänä/GTK ja Ramboll. Turvetuotannon haitalliset vaikutukset Lietelammen pohjavesialueeseen vahvistavat piirin käsitystä, että Muurinsuon turvevarauksesta tulee luopua.

Paljakansuo, varaus 362 ha

- Paljakansuon valumavesien laskuvesistöistä Ilajanjoki on ekologiselta tilaltaan hyvää huonommassa kunnossa, joten vesien tilavoitteiden saavuttaminen edellyttää joen ekologisen tilan parantamista. Tämän vuoksi Ilajanjokeen kohdistuvaa kuormitusta pitää vähentää turvetuotannon aiheuttaman kuormituslisän sijasta/ELY-keskuksen ympäristövastuualueen lausunto vaihekaavaehdotuksesta/piirin arvio
- Varausalueen valumavesien lasku-uoman Puohtiinojan ympärillä, varausalueen lähistöllä on laajasti Metsähallituksen suunnitelman arvokkaita luontokohteita (suoelinympäristöjä yhteensä n. 75 ha, retkikartta). Näiden arvokkaiden luontokohteiden luonnon monimuotoisuuden merkitys heikkenee turvetuotannon seurauksena/piirin arvio
- Paljakansuon valumavesien lasku-uoma, Puohtiinoja varausalueelta Ilajanjokeen on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen pienvesiluontotyyppi ja kuuluu koko matkaltaan Metsähallituksen alue-ekologisen verkostoon arvokkaana luontokohteena (pienveden lähiympäristö, 1,2 km, 13,6 ha, retkikartta). Turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.
- Varausalueen ruokohelpikenttä on linnustollisesti merkittävä. Siellä on viime vuosina havaittu mm. yksi luonnonsuojelualain tarkoittama erityisesti suojeltava laji sekä uhanalaisista lajeista mm. riekko, sinisuohaukka ja suokukko. Turvetuotannon jatkamisen sijasta aluetta tulisi kehittää ennallistamalla (mm. kosteikkojen rakentamisella ja alueen palauttamisella suoelinympäristöksi) aluetta yhä monipuolisemmaksi lintujen elinympäristöksi/piirin arvio.

18. Parkusuo, Ilomantsi, 165 ha

- Varausalueen valumavesien laskujärvi Kälkäjärvi on määritelty ekologiselta tilaltaan erinomaiseksi. Järven viipymä on hyvin pitkä ja lähtövirtaama on pieni, joten pitkällä aikavälillä turvetuotannon kuormituksen seurauksena järvelle voi kertyä sameushaittoja aiheuttavia liettymiä. Liettymät voivat vaikuttaa haitallisesti kasveihin ja kasviplanktoniin. Samoin pohjaeläimet ja kalat, kuten Kälkäjärven siikakanta, voivat kärsiä liettymisestä.

Turvetuotannon kuormituksessa voi esiintyä vuodenaikaispiikkejä ja erityisesti keväällä kuoriutuville siian poikasille kuormituspiikit voivat olla kohtalokkaita. Kiintoaineksen lisääntyminen voi haitata kalojen hapensaantia ja hiekka- ja sorapohjille kutevien siikojen lisääntymistä kutupohjien liettymisen myötä. Turvetuotannon haitat järven eliölajistolle voivat ajan myötä heikentää Kälkäjärven ekologista tilaa/piirin arvio.

- Turvetuotannon kiintoaine- ja humuspäästöt voivat merkittävästi vaikuttaa Kälkäjärven lähtöuoman, Pajujoen kaltaisiin pienivirtaamaisiin jokiuomiin. Joki kuuluu Pohjois-Karjalan kalataloudellisesti ja suojelullisesti arvokkaisiin pienvesiin ja sen rantasuot soidensuojelun täydennysesityksen kohteisiin (Karhatsunlahdensuo-Pajujoki). Parkusuon turvetuotanto voi heikentää merkittävästi luonnonsuojelullisesti arvokkaan Pajujoen ja sen lähiympäristön luonnonmuotoisuutta (mm. uhanalaisia suotyyppejä, runsaasti luonnonsuojelulla rauhoitettua punakämmekkää)/piirin arvio
- Varausalueen pohjoisosan valumavesien (Kälkäjärveen) lasku-uoma, Tammapuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa (n. 600 m) tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisen uoman osan (n. 1,9 km) luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Varausalueen pohjoisosan valumavesien toinen lasku-uoma, Purolamminpuro (lammelta Kälkäjärveen, n. 1,9 km) on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Varausalueen eteläosan valumavesien lasku-uoma Parkusuolta Lapinlammelta virtaavaan uomaan ja sieltä Ruokopuroon on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena varausalueella tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisen uoman osan luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Ruokopuro on karttatarkastelun perusteella myös luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila ja eliölajisto voivat heikentyä/piirin arvio
- Varausalueella on karttatarkastelun perusteella kolme luonnontilaista/luonnontilaisen kaltaista alle hehtaarin pikkulampea, joiden luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti. /piirin arvio

19. Petronrimpi, Joensuu, Harvio, varaus 344 ha

- Petronrimmen Kasinpuron länsipuolinen luonnontilaiset osat arvioitiin Suomen Ympäristökeskuksen laatimassa Etelä-Suomen soiden suolaikkuanalysissä (ilmakuvatarkastelu) arvioitiin kohtalaisen merkittäväksi suolaikuksi. Analyysin mukaan suolaikkua on mahdollista laajentaa kokonaisuutta Kasinpuron itäpuolen metsätaloudellisesti heikoille ojitusalueilla.
- Petronrimmen vähäiset linnustotiedot osoittavat alueen olevan pesimälinnustoltaan arvokas. Rimmen luonnontilaisella osalla on kalasääsken pesimäreviiri, missä on kolme vaihtopesää. Sääksi on viime vuosina pesinyt onnistuneesti alueellamukaan hallinto-oikeus totesi päätöksensä perusteluissa, että suositusten mukaan Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO:2015:3) mukaan kalasääsken pesäpuun ja turvetuotantoalueen väliin on jätettävä vähintään 500 metrin levyinen suojakaista. Vuoden 2021 pesäpaikan sijainnin

perusteella yli puolet varausalueesta tulee jättää sääksen pesäpuun vuoksi pois tuotantoalueesta.

- Varausalueelta ja sen lähialueelta on kalasääsken lisäksi pesintään viittavia havaintoja valtakunnallisesti vaarantuneista sinisuo- ja hiirihaukasta ja valtakunnallisesti silmälläpidettävästä lirosta. Suuri Kuikan, Kasinlammen ja Kasinpuron alueelta on myös vanhoja tietoja nykyisin uhanalaisista kasvi- ja perhoslajeista, mutta lajien nykyesiintymistä ei ole tietoa. Pelkästään nämä vähäiset tunnetut havainnot alueen eliölajistosta tukevat käsitystä Petronrimmen arvokkuudesta luonnon monimuotoisuuden kannalta. Turvetuotannon seurauksena suon menettäisivät merkityksensä.
- Suuri Kuikan ja Kasinlammen rantasoidilla on metsälakikohteita, noin 100 metrin etäisyydellä varausalueesta. Lampien ja niiden rantasoiden metsälakikohteiden luonnontila, luontotyyppi ja eliölajisto vaarantuvat turvetuotannon seurauksena (kuivatus, pöly- ja meluhaitat/piirin arvio.
- Varausalueen valumavesien lasku-uoma, Kasinpuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa (n. 2,3 km) tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisen uoman osan luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Varausalueen pohjoisosassa Keljonkankaan ja Nälkienkankaan välistä varausalueelle virtaava norouoma on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa (n. 300 m) tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen yläpuolisella osalla, lähellä varausaluetta, uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.
- Norouoman länsipuolella lähellä varausaluetta on metsälakikohde, jonka luonnonarvot voivat heikentyä turvetuotannon seurauksena.
- Kokonaisuutena ilmakuvatarkastelun mukaiset tiedot Petronrimmen luonnontilaisuudesta ja ylläesitetyt tiedot suon merkityksestä vesi- ja suoluonnon monimuotoisuuden kannalta sekä vielä vähäiset tiedot alueen eliölajistosta osoittavat, että Petronrimpi olisi pitänyt jättää jo lähtökohtaisesti pois vaihekaavasta/piirin arvio.

20. Linnansuo, Joensuu, Tuupovaara, varaus 65 ha

- Turvetuotantoalueen valumavesien laskuvesistö Haarajoki-Koskutjoki on ekologiselta tilaltaan hyvää huonommassa kunnossa, joten vesien tilavoitteiden saavuttaminen edellyttää jokien ekologisen tilan parantamista. Tämän vuoksi sijaan jokien kuormitusta pitää vähentää turvetuotannon aiheuttaman kuormituslisän sijasta. Alueella on vielä käytössä olevia turvekenttiä, jotka edelleen kuormittavat Haarajoen-Koskutjoen aluetta, joten nyt suunnitellun uuden turvekentän avaaminen heikentää edelleen jokivesien tilan parantamistavoitteita, eikä näin ollen ole vesienhoitolain kannalta mahdollista/piirin arvio
- Kuten piirin aikaisemmassa arviossa todettiin (Heikki Simola, valmisteilla oleva julkaisu Haarajärven tutkimuksista) Linnansuon turvekenttien laskuvesistön Haarajärven pohjoisen syvänteen sedimentaatio ollut pysyvästi runsaat kymmenen kertaa nopeampaa, ja eteläisen altaan syvänteessäkin yli kaksi kertaa nopeampaa kuin 1900-luvun alkuvuosikymmenien luontaiset kertymänopeudet Linnansuon turvekenttien käytön aikana, siis 1980-luvulta alkaen. Tämän vuoksi Haarajärven ekologisen tilan ja järven virkistyskäytön kannalta uuden turvekentän ja myös vanhojen kenttien turvevaraukset tulee poistaa vaihekaavasta.

- Linnansuon ympäristössä on mustaliuskejuonteita, joten varausalueen mahdollinen mustaliuskeesta johtuva happamuuskuormitus lisää edelleen haitallisia vaikutuksia alapuolisissa vesistöissä ja heikentäisi edelleen jokivesien tilan parantamistavoitteita
- Varausalueen valumavesien johtamisuoama Honkapuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen, joten turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio

21. Ruokosuo, Lieksa, varaus 137 ha

- Ruokosuo vedet laskevat Pesäpuron kautta Ruokojärveen, josta edelleen Ruokopuroa pitkin Ukonjärven kautta Ukonjokeen. Osa vesistä laskee suoraan Ruokopuroon. Ruokosuo tuotannon vesiä ei tule johtaa Ruokojärveen, joka on herkkä latvajärvi. Kaikki tuotannon kuivatusvedet olisi mahdollista johtaa suoraan Ruokopuroon Järven kuormituksen välttämiseksi. Puron laskuvesistö Ukonjärvi voi kuitenkin olla herkkä kiintoaine- ja ravinnekuormitukselle. Piirin arvion mukaan molemmissa tapauksissa turvetuotannon seurauksena alapuolisten vesistöjen (Ruokojärvi, Ukonjärvi ja Ukonjoki) ekologinen tila voi heikentyä/piirin arvio
- Ruokopuro, Ukonjärvi ja Ukonjoki ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita (kts. alla, alue-ekologinen verkosto), joten kuivatusvesien laskeminen suoraan Ruokopuroon lisää näiden vesistöjen ekologisen tilan heikentymismahdollisuutta.
- Varausalueen halki virtaava ja Pesäpuroon laskeva norouoma on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilainen. Turvetuotannon seurauksena uoman (1,6 km) luonnontila tuhoutuu vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Varausalueen valumavesien lasku-uoma, Pesälammelta Ruokojärven virtaava Pesäpuro karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilainen. Turvetuotannon seurauksena uoman varausalueella oleva osa (2,0 km) tuhoutuu ja varausalueen alapuolinen osa (300 m) myös vaarantuu vesilain vastaisesti/piirin arvio.
- Varausalueella on kaksi alle hehtaarin kokoista karttatarkastelun perusteella luonnontilaista/luonnontilaisen kaltaista alle hehtaarin lampea, joiden luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Suon eteläosassa, käytännössä varausalueen sisälle jäävän metsäsaarekkeen pinta-alasta noin puolet on kuusivaltaista aarniometsää, joka on suojeluarvoiltaan erittäin edustava. Siellä on havaittu runsaasti valtakunnallisesti uhanalaisia ja silmälläpidettäviä sekä muita luontoarvoja ilmentäviä lajeja. Havaituista lajeista merkittvimät ovat luonnontilaisia aarniometsiä suosiva talvihiippo (VU) sekä järeiden kelojen jatkumoa vaativa erakkokääpä (VU).
- Edellisen vaihekaavan maastokatselmuksen mukaan Pesäpuron varsi on Etelä-Suomessa erittäin uhanalaista luhtaista nevakorpea ja alueen pohjoisosassa oli mm. Etelä-Suomessa nykyisin jo kriittisen uhanalaista puolukkakangaskorpea. Puustorakenteessa on luonnontilaisen piirteitä, eikä metsää ole juurikaan käsitelty.
- Varausalueen reunoilla, varausalueen valumavesien laskureitin Ruokojärven ja Ruokopuron ranta-alueet ovat pääosin valtion mailla ja niillä on runsaasti Metsähallituksen alue-ekologisen verokostoon kuuluvia arvokkaita luontokohteita, ekologisia yhteyksiä ja maisemakohteita (retkikartta.fi). Pesälammenpuro Pesälammelta varausalueen rajalla on

arvokas pienveden lähiympäristö, varausalueen ja Ruokojärven välinen alue on koko matkalla arvokasta suoelinympäristöä (9,8 ha) ja maisemakohdetta (15,2 ha). Ruokopuron varsi Ruokojärveltä Ukonjärveen on koko matkaltaan ekologista yhteyttä (yli 50 ha), joka jatkuu edelleen yhtenäisenä Ukonjoen varrella yhdistäen jokivarren arvokkaita luontokohteita ja suojelualueita. Ruokopuron ekologinen yhteysalue rajoittuu noin 300 metrin matkalla suoraan varausalueeseen. Ruokopuron varrella on myös pienveden lähiympäristöä (6,3 ha) ja arvokasta metsäelinympäristöä (3,8 ha). Ruokojärven ympärillä, erityisesti pohjoispuolen suoalueilla on myös alue-ekologisen verkoston laajasti suoelinympäristöjä, ekologia yhteyksiä ja maisemakohteita. Varausalueen vaikutusalueella olevan ekologisen verkoston laajuus osoittaa, että turvetuotantoalueen perustaminen alueelle ei pitäisi olla mahdollista. Varausalueen lähistöllä turvetuotannon kuivatus, pöly- ja meluhaitat ja muilla verkoston vaikutusalueen osilla (puronvarret, Ruoko- ja Ukonjärvi) valumavesien kuormitus heikentävät alue-ekologiseen verkostoon kuuluvien osien luonnonmonimuotoisuutta, maisema- ja virkistysarvoja.

- Edellisen vaihekaavan yhteydessä pelkästään maastokatselmuksen vähäisten tietojen perusteella Ruokosuota ei esitetty vaihemaakuntakaavan turvetuotantoalueeksi, joten yllä kuvattujen varausalueen luontotyyppi- ja eliölajitietojen ja varausalueen vaikutusalueen alue-ekologisen verkoston laajuuden sekä suojelullisen, maisemallisen merkityksen ja virkistyskäytön kannalta Ruokosuon turvevaraus on täysin käsittämätöntä ja siitä tulee ehdottomasti luopua/piirin arvio.

22-23. Ketveleensuo ja Rimpisuo, Lieksa

Molemmat suot, varaukset 261 ha

- Varausalueiden valumavedet laskevat Pudasjokeen, joka on osa kalataloudellisesti hyvin arvokasta Lieksanjoen aluekokonaisuutta (kansallisen kalatiestrategian kärkikohde ja todettu erityisen tärkeäksi mm. Saimaan järvilohen ja Vuoksen taimenen hoito-ohjelmissa). Turvetuotantoalueiden kuormituksen yhteisvaikutuksen suurimmat haitat tulisivat aiheutumaan Pudasjoen harjuskannelle, koska joki on erityisen tärkeä harjuksen esiintymisalue koko Lieksanjoella. Joen taimenkannat kärsivät samalla tavoin turvealueiden valumavesien kuormituksesta. Kiintoaineksen määrän kasvu voi haitata kalojen hapensaantia ja sorapohjalle kutevien harjuksen ja taimenen lisääntymistä kutupohjien liettymisen myötä ja turpeennoston valumavesien kuormituspiikit voivat olla kohtalokkaita kalojen poikasille. Pudasjoen kalataloudellinen merkitys, osana Lieksanjoen kokonaisuutta, on niin merkittävä, että Ketveleen- ja Rimpisuon turvevarauksista tulee ehdottomasti luopua/piirin arvio
- Lieksanjoen alueella on viimeisen kymmenen vuoden aikana tehty hyvin merkittäviä kalataloudellisia kunnostuksia ja niitä tullaan edelleen jatkamaan, joten tämänkin suhteen uusien turvekenttien avaaminen joen valuma-alueelle on täysin käsittämätöntä.
- Ketveleen- ja Rimpisuon turvetuotannon ja niiden yhteisvaikutuksen haitat Pudasjoen ja harjus- ja taimenkannalle voivat ajan myötä heikentää joen laskuvesistön Pankajärven vesimuodostuman (Pudas- ja Pankajärvi) ekologista tilaa/piirin arvio.
- Molempien varausalueiden valumavesien laskukohtien alapuolisilla Pudasjoen uoman varren valtionmailla Pudasjärvelle asti on runsaasti Metsähallituksen alue-ekologisen verkoston arvokkaita luontokohteita (metsä- ja suoelinympäristöjä) ja maisemakohteita. Turvetuotannon valumavesien kuormituksen vaikutuksilla voi olla haitallisia vaikutuksia kohteiden luonnonoloihin/piirin arvio

Ketveleensuo, varaus 142 ha

- Varausalueen valumavesiuoma Mäenaluspuro/Kylmäpuro (laskee Pudasjokeen) on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Varausalueen alapuolella uoman lähiympäristöt valtion mailla ovat Metsähallituksen alue-ekologisen verkoston arvokkaita luontokohteita (pienveden lähiympäristö, 1,5 km, 7,1 ha). Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa (n. 1,0 km) tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisella osalla uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti. /piirin arvio.
- Varausalueen toinen valumavesiuoma Ketveleenpuro (laskee Pudasjokeen) on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Varausalueen alapuolella uoman lähiympäristöt valtion mailla ovat pääosin Metsähallituksen alue-ekologisen verkoston arvokkaita luontokohteita (pienveden lähiympäristö, 280 m, 3,6 ha). Turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti. /piirin arvio.
- Varausalueen lähistöllä (240 m) on Metsähallituksen alue-ekologisen suunnitelman arvokas luontokohde (suoelinympäristö 7,37 ha). Turvetuotannon pöly- ja meluhaitat voivat heikentää elinympäristön luonnon monimuotoisuuden merkitystä/piirin arvio.

Rimpisuo, varaus 119 ha

- Varausalueen valumavesien johtamisuoma voi karttatarkastelun perusteella olla luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen, joten turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Suon pohjoisosassa varausalueeseen rajoittuva Rimpilampi on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen alle hehtaarin kokoinen vesiluontotyyppi, jonka luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Rimpisuon varausalue on lähimmillään alle 300 metrin päässä Pudasjoesta, joten turvetuotannon pöly- ja meluhaitat voivat heikentää joenuoman sitä reunustavan arvokkaan metsäympäristön (alue-ekologinen verkosto)

24. Tiiskinsuo, Juuka, 172 ha

- Varausalueen valumavesien laskuvesistö, Vaikkojoki on kalataloudellisesti hyvin arvokas taimenen, harjuksen ja siian elinalue. Valumavesien mukana kulkeutuvan kiintoaineksen määrän kasvu voi haitata kalojen hapensaantia ja sorapohjalle kutevien lohikalojen lisääntymistä kutupohjien liettymisen myötä ja turpeennoston valumavesien kuormituspiikit voivat olla kohtalokkaita kalojen poikasille. Turvetuotannon haitat Vaikkojoen arvokkaalle kalastolle ja muulle eliöstölle voi ajan myötä heikentää joen ekologista tilaa/piirin arvio
- Vaikkojoen varrella on tällä hetkellä tuotannossa olevia turvetuotantoalueita (Konosen- ja Kylynsuo) ja ympäristöluvan saanut mahdollisesti tuotantoon avattava Ahmonsuon alue. Tiiskinsuon turvetuotannon aiheuttama kuormitus yhteisvaikutuksena näiden muiden joen

valuma-alueen turvealueiden kuormituksen kanssa lisäksi edelleen riskiä Vaikkojoen ekologisen tilan heikkenemiselle/piirin arvio.

- Vaikkojoen alueella on jo vuosien ajan tehty hyvin merkittäviä kalataloudellisia kunnostuksia, erityisesti taimen- ja harjuskantojen elinympäristöjen turvaamisen kannalta. Kunnostuksia tullaan edelleen jatkamaan vielä tulevaisuudessa, joten tämänkin suhteen uusien turvekenttien avaaminen joen valuma-alueelle on täysin käsittämätöntä.
- Tiiskinsuon länsipuolella, alle 200 metrin päässä varausalueesta sijaitsee soidensuojelun täydennysesitykseen kuuluva Kolkko-lampien ja Kolkonpuron ympäristön muodostama pienvesisoiden keskittymä ”Hietasen itäpuolen suot”. Varausalueen vedet virtaavat arvokkaan suon suuntaan, joten turvetuotannon takia veden virtaus suoalueelle estyy/GTK/Ramboll. Suojelualueella on runsaasti alueen pienvesiin liittyviä Etelä-Suomessa uhanalaisia suotyyppejä: nevakorpiä (EN), kangaskorpiä (CR), sararämeitä (EN), korpirämeitä (EN) ja saranevoja (VU), joiden luonnontila ja eliölajisto voi vaarantua soiden vesitaloutta heikentävien muutosten takia/piirin arvio.
- Luonnontilaisten Kolkonpuron, sen läheisyydessä olevan lähteen ja Kolkonjoen varressa sijaitsevan alle hehtaarin kokoisen Silmälammen vesimäärän väheneminen Tiiskinsuon turvetuotannon seurauksena voi vaarantaa näiden vesiluontotyyppien luonnontilan vesilain vastaisesti/piirin arvio.
- Varausalueen valumavesien lasku-uoma, Tiiskinpuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen ainakin varausalueen reunalta Vaikkojoelle (2 km). Turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Silmälampi ja sen lähiympäristö on myös metsälain tarkoittama arvokas elinympäristö. Lisäksi suon pohjoisosassa, varausalueella ja sen lähistöllä on kaksi metsälain tarkoittamaa arvokasta suoelinympäristöä, jotka tuhoutuvat/vaarantuvat turvetuotannon seurauksena.

25. Suurisuon, Polvijärvi, varaus 200 ha

- Varausalueen valumavedet laskevat Kiskonjokeen, joka on kalataloudellisesti arvokas taimenjoki. Turvetuotanto saattaa aiheuttaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia joen taimenkannalle ja vaikuttaa myös heikentävästi joen ekologiseen tilaan seuraavasti
 - 1 Kiintoaineksen määrän kasvu voi haitata kalojen hapensaantia ja sorapohjalle kutevan taimenen lisääntymistä kutupohjien liettymisen myötä. Turvetuotannon kuormituksessa voi esiintyä vuodenaikaispiikkejä ja erityisesti keväällä kuoriutuville taimenen poikasille kuormituspiikit voivat olla kohtalokkaita.
 - 2 Varausalue sijaitsee noin 1,6 km:n matkalla 70-400 metrin etäisyydellä Kiskojoesta, joten hankealueen turvepöly aiheuttaa haitallisia vaikutuksia jokialueella. Virtavesissä pölyainekset lisäävät etenkin suurten pölypäästöjen aikana riskiä liettymishaitoille ja turvepölyllä saattaa olla myös happamoittavia vaikutuksia alueen vesistöihin
 - 3 Suurisuon ympäristössä on mustaliuskejuonteita, joten tuotannon mahdollinen mustaliuskeesta johtuva happamuuskuormitus lisää edelleen haitallisia vaikutuksia joen taimenkannalle
- Varausalueen Kiskonjoen purkupisteen alapuolella noin kilometrin päässä sijaitsevan Vääräkosken alueella on tehty taimenistuksia ja jokialueella on tehty tehty/suunniteltu

kalataloudellisia kunnostuksia Pro Höytiäisen Wirtavesitiimin toimesta. Lipasjoelle on myös suunniteltu taimenistutuksia. Nämä työt ja niihin käytetyt taloudelliset panostukset ja talkootyö sekä suunnitellut kunnostusten jatkotyöt menettävät merkitystään Suurisuon turvetuotannon takia/piirin arvio

- Varausalueen kuivatusvedet laskevat Kiskonjoen kautta Höytiäiseen, joka on vesienhoidon suunnittelussa luokiteltu kokonaisuudessaan riskissä olevaksi. Paineina ovat maatalous, hajakuormitus, sisäinen kuormitus tai muu rehevöityminen. Suurisuon turvetuotanto voi olla muiden paineiden ohella vaikuttamassa heikentävästi järven ekologisen tilaan, joten tämänkin vuoksi suon turvevaraus tulee poistaa vaihekaavasta/piirin arvio.

26. Sikosuo, Tohmajärvi, varaus 255 ha

- Viesimonjoella on merkittävää kalataloudellista arvoa, koska siellä on luontaisesti lisääntyvä harjuskanta. Turpeenoston valumavesien kiintoaineksen määrän kasvu voi haitata kalojen hapensaantia ja sorapohjalle kutevan harjuksen lisääntymistä kutupohjien liettymisen myötä ja turpeennoston valumavesien kuormituspiikit voivat olla kohtalokkaita kalojen poikasille. Turvetuotannon haitat joen harjuskannalle ja muulle eliöstölle voivat ajan myötä heikentää Viesimojoen ekologista tilaa/piirin arvio
- Turvetuotannon vesistöhaittoja Viesimonjoella lisää vielä ylempänä valuma-alueella sijaitsevan Valkeasuon vielä tuotannossa olevien turvelohkojen kuormitus. Tämä lisää edelleen riskiä joen ekologisen tilan heikkenemisestä/piirin arvio
- Viesimonjokeen laskeva varausalueen valumavesiuoma, Ruostepuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa (1,3 km) tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisella osalla (1,2 km) uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.
- Sikosuon luoteispuolella sijaitsee Viesimonkankaan pohjavesialue, joka on huomioitava turvetuotantoa rajoittavana tekijänä. Suon kuivatus voi vaikuttaa pohjaveden pintaa alentavasti. Turvetuotannon haitalliset vaikutukset Lietelammen pohjavesialueeseen vahvistavat piirin käsitystä, että Sikosuon turvevarauksesta tulee luopua.
- Viesimojoen valuma-alueella on mustaliusketta, joka ilmenee joidenkin lampien alhaisena pH-lukuna. Mustaliuskeen mahdollinen esiintyminen Sikosuon suunnitellulla turvetuotantoalueella voi olla merkittävä uhka Viesimojoen veden laadulle ja kalastolle, erityisesti joen harjuskannalle. Tämä lisää edelleen riskiä joen ekologisen tilan heikkenemisestä. Haitat voivat koskea myös Viesimonkankaan pohjavesialuetta.

27. Petäikönsuo, Tohmajärvi, varaus 116 ha

- Varausalueen luonnontilaiset osat arvioitiin (nimellä Huhtsaari) Suomen ympäristökeskuksen laatimassa Etelä-Suomen soiden suolaikkuanalyysissa (ilmakuvatarkastelu)) arvioitiin jokseenkin merkittäväksi suolaikuksi. Tällä alueella on kolme metsälain erityisen tärkeää elinympäristöä. Suon luonnontilaisten osien ympärillä on lisäksi karttatarkastelun perusteella avoimia/puoliavoimia ojitettuja soita, jotka täydentävät hyvin luonnontilaisten osien soidensuojellullisia arvoja. Tällaisille merkittävilta osin luonnontilaisilla/luonnontilaisen kaltaisilla luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaille soille ei pidä lainkaan ohjata turvetuotantoalueita/piirin arvio.

- Varausalueen välittömässä läheisyydessä (130 m) sijaitsee pienialainen Lähteelän yksityismaiden luonnonsuojelualue (YSA202345). Alueella on varttunutta kuusivaltaista puronvarskorpea, missä on suojeltava, ennallistettu lähde. Turvetuotannolla on haitallisia vaikutuksia (pöly- ja melu- ja mahdollisesti kuivatushaitat) YSA -alueen suojeluarvoihin/piirin arvio.
- Hankekohteelta noin 200 metriä pohjoiseen sijoittuu lähde, josta voi virrata norouoma varausalueelle. Lähteelän YSA-alueella on puolestaan ennallistettu lähde. Turvetuotannon seurauksena näiden pienvesiluontotyyppien luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Hankekohteelta noin 240 metriä pohjoiseen on metsälain tarkoittama pienveden lähiympäristö, joka ilmeisesti jatkuu oja/norouoman varausalueelle. Turvetuotannon seurauksena pienveden luonnontila voi vaarantua metsä- ja vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Suonpäänjokeen laskeva varausalueen valumavesiuoma on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen. Turvetuotannon seurauksena varausalueella oleva uoman osa (n. 200 m) tuhoutuu kokonaisuudessaan ja sen alapuolisella osalla uoman luonnontila voi myös vaarantua vesilain vastaisesti. /piirin arvio.
- Suonpäänjoen ja siihen liittyvän Karhunpäänlammen rantaluhdilla turvekentän valumavesiuoman laskukohdan vaikutusalueella on useita metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Lisäksi laskukohdan alapuolella Suonpäänjoen uoman lähiympäristössä n. 1,5 km:n matkalla on myös useita metsälakikohteita, sekä uoman varressa että lammella. Erityisesti turvetuotantoalueille tyypillisten keväisten kuormituspiikkien aikana rantaluhdilla oleville lakikohteille voi levitä kiintoainetta ja ravinteita jolloin niiden luonnontila ja niillä elävien eliölajien elinympäristöt voivat heikentyä pahoin/piirin arvio.
- Suonpäänjoen varrella, Konnunsuolta valumavesien tuovan Sompapuron laskukohdalta alkaen on kolme luonnonsuojelualuetta (Minnin luonnonsuojelualue YSA253364, Pappilansuon luonnonsuojelualue YSA073043 ja Joenniemen luonnonsuojelualue (YSA208008) Lisäksi jokivarren samalla osalla on ainakin kahdeksan metsälakikohdetta /paikkatietoikkuna. Petäikönsuon ja Konnunsuon turpeenoton aiheuttaman kuormituksen ja niiden yhteisvaikutuksen seurauksena näiden YSA-alueiden ja metsälakikohteiden suojeluarvojen merkitys voi heikentyä/piirin arvio.
- Petäikönsuon korkea rikkipitoisuus sekä turpeessa että turpeen alaisessa mineraalimaassa voi aiheuttaa happamuusongelmia. Turpeen Kohonneen rikkipitoisuuden voi aiheuttaa alueella kulkee mustaliuskejako. Mustaliuskeesta johtuva happamuuskuormitus aiheuttaa haitallisia vaikutuksia hankealueen alapuolisissa pienvesissä ja vesistöissä sekä Suonpäänjoen suojelualueilla ja metsälakikohteilla
- Korkea rikkipitoisuus voi haitata aktiivihiihen raaka-aineen laatua, joten Petäikönsuota ei tämänkään vuoksi kannata avata aktiivihiihen raaka-ainekentäksi.

28. Konnunsuo, Tohmajärvi, varaus 268 ha

- Varausalueen länsipuolinen kuivatusvesien laskuvesistö Luosojoki-Saarekkeenpuro on luokiteltu ekologiselta tilaltaan tyydyttäväksi. Luosojoen virtaama on pieni, mikä lisää riskiä etenkin turvetuotannosta tuleviin virtaama- tai kuormituspiikkeihin. Luosojoen eroosioherkkyys lisää myös riksiä ekologisen tilan kannalta. Luosojokea kuormittaa vielä

turvetuotannossa olevia turvetuotantoalueiden valumavesiä (Kotkanpesäpuunsuo ja Valkeasuo). Konnunsuolle avattavan turvealueen kuivatusvesien kuormitus lisäisi edelleen riskiä Luosojoen ekologisen tilan huonontumiselle, joten vesienhoitolain mukaista tavoitetta joen hyvästä tilasta on entistä vaikeampi saavuttaa/piirin arvio

- Tohmajärven valuma-aluealueella on tehty mittavia panostuksia järven valuma-alueen kunnostamiseksi. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat yli 7 00 000 euroa, päärahoittajina olivat Pohjois-Karjalan ELY-keskus ja Tohmajärven kunta. Ranta-asukkaiden muodostama Puhdas Tohmajärvi ry osallistui myös rahoitukseen ja teki hankkeen aikana laajaa ja merkittävää talkotoimintaa hankkeen edistämiseen. Luosojoen valuma-alueella kunnostettiin mm. Konnunsuon varausalueen kuivatusvesien lasku-uoma Ruostepuro vuosina 2015–2018. Ruostepurolle ja Saarekkeenpurolle tehtiin mm. mittavia ja järeitä eroosiosuojauksia yli 3 750 metrin matkalla, joiden ansiosta Luosojoen reitin eroosioherkkyys vähentynyt. Hankkeen kunnostustöiden hyötyjä ja taloudellisia panostuksia menetetään, mikäli Konnunsuon turvetuotanto toteutetaan ja valumavedet ohjataan Ruostepuron ja Luosojoen kautta. Samalla heikennetään kunnostustöiden mahdollisuuksia ekologisen tilan parantamiseen /piirin arvio.
- Varausalueen valumavesien länsipuolinen lasku-uoma Ruostepuro on karttatarkastelun ja uoman varressa tehtyjen ennallistamistöiden perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen, joten turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio
- Varausalueen valumavesien itäpuolinen lasku-uoma Sompapuro on karttatarkastelun perusteella luonnontilainen/luonnontilaisen kaltainen, joten turvetuotannon seurauksena uoman luonnontila voi vaarantua vesilain vastaisesti/piirin arvio.
- Varausalueen kuivatusvesien itäisen lasku-uoman, Sompapuron varressa Suonpääjoen laskukohdan alueella Minnin luonnonsuojelua (YSA253364) ja tästä alaspäin Suonpäänjoen varressa on vielä kaksi luonnonsuojelualuetta (Pappilansuon luonnonsuojelualue YSA073043 ja Joenniemen luonnonsuojelualue (YSA208008) ainakin kahdeksan metsälakikohdetta /paikkatietoikkuna. Konnunsuon ja Petäikönsuon turpeenoton aiheuttaman kuormituksen ja niiden yhteisvaikutuksen seurauksena näiden YSA-alueiden ja metsälakikohteiden suojeluarvojen merkitys voi heikentyä/piirin arvio.
- Konnunsuolla on tehty ympäristövaikutuksen arviointi vuonna 2011. Sen mukaan hankealuetta halkovan rautatien pohjoispuoliselle alueelle on ojituksesta huolimatta kehittynyt avosuoalueita, jotka ovat erityisesti suolinnustolle sopivia elinympäristöjä. Alueella havaittiin mm. nykyisin valtakunnallisesti vaarantuneet pensastasku, riekko ja pyy ja silmälläpidettävät valkoviklo, taivaanvuohi ja isokuovi sekä alueellisesti uhanalainen keltavästäräkki. Suolajien parimäärät olivat kokonaisuudessaan kohtalaisia, mikä nostaa alueen merkitystä maakunnallisella tasolla. Lisäksi Konnunsuolla havaittiin vuonna 2021 valtakunnallisesti silmälläpidettävä ja alueellisesti uhanalainen pohjansirkku. Turvetuotannon seurauksena alueen merkittävän suolinnuston elinympäristö tuhoutuu.
- Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan Konnunsuon ojissa havaittiin viitasammakkoja. Laji kuuluu EU:n luontodirektiivin IV-liitteen tiukasti suojeltuihin lajeihin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. sääntelyä. Konnunsuon turvetuotannon seurauksena alueen viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tuhoutuisivat luontodirektiivin vastaisesti.

29. Tuhtaansuo, kartalla Mustanmetsänsuo, Rääkkylä, varaus 136 ha

- Tuhtaansuon molempien vaihtoehtoisten purkureittien alapuoliset vesistöt, Piimäjoki ja Suuri-Onkamo (Hasonselkä) ovat ekologiselta tilaltaan tyydyttäviä, joten vesienhoidon kannalta valumavesien johtaminen näihin vesistöihin on hyvin ongelmallista.
- Piimäjoki-Myllyjoki vesimuodostumaan on arvioitu kohdistuvan turvetuotannosta sekä maa- ja metsätaloudesta kuormituspaineita, jotka aiheuttavat riskin tilan huonontumiselle/Ramboll. Tuhtaansuolla on vielä turvetuotannossa olevia, vesimuodostumaa kuormittavia lohkoja. Uuden tuotantolohkon avaaminen lisää edelleen riskiä Piimäjoen ekologisten tilan huonontumiselle, joten vesienhoitolain mukaista tavoitetta joen hyvästä tilasta on entistä vaikeampi saavuttaa/piirin arvio
- Piimäjoen vedet laskevat Jokilampeen. Joki-Hautalammen alueella vuonna 2021 tehty lampikorentoselvitys (lumme-, siro- ja täplälampikorento) (Jari Kontiokorpi, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, 2022) osoitti, että lampialue on näiden EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) tiukkaa suojelua vaativien lajien tärkeä lisääntymisalue. Lummelampikorennolle (n. 2300 korentoa) merkitys on valtakunnallisesti ja täplälampikorennolle (44 korentoa) maakunnallisesti tärkeä. Kaikkien näiden lajien esiintymiä uhkaavia tekijöitä ovat vesialueiden umpeenkasvu sekä maataloudesta ja turvetuotannosta johtuvan ylirehevöitymisen aiheuttamat happikadot ja kasvillisuuden väheneminen. Nykyisen turvetuotannon ja uuden turvekentän avaaminen voivat lopulta johtaa Joki-Hautalammen liialliseen umpeutumiseen ja ylirehevöitymiseen. Tämän vuoksi Mustanmetsänsuon turvetuotannon vesien johtaminen Piimäjoen kautta Jokilammelle voi johtaa alueen lampikorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymiseen luontodirektiivin vastaisesti/piirin arvio.
- Joki-Hautalampi kuuluu myös Natura 2000 -ohjelman alueisiin (Joki-Hautalampi, aluetyyppi SPA). Ylläesitetyn mukaisesti Mustanmerensuon turvetuotantoalueen kuormitus Jokilammen alueelle voi aiheuttaa merkittäviä heikentäviä vaikutuksia lampikorentojen esiintymismahdollisuuksiin Natura-alueella/piirin arvio
- Valumavesien johtaminen tyydyttävässä tilassa olevaan Onkamojärveen on vesienhoitolain tavoitteiden kannalta yhtä huono ratkaisu kuin Piimäjoki. Järven erittäin suuren viipymä muodostaa riskin kiintoaineen sedimentoitumiselle järven pohjaan. Onkamojärvillä virkistyskäyttöä haittaa jo nyt rehevöityminen, joka ilmenee ajoittain runsaina sinileväkukintoina. Turpeennoston valumavesien kuormitus pahentaisi edelleen vesistön tilaa, joten Mustanmetsänsuon varaus on vastoin vesienhoitolain tavoitteita.
- Tuhtaansuon varausalueen sisäpuolella kulkee mustaliuskejuonne, joten mustaliuskeesta johtuva valumavesien happamuuskuormitus lisää edelleen haitallisia vesistövaikutuksia ja riskiä ekologisten tilan heikentymiseen Piimäjoessa/Suuri Onkamossa/piirin arvio
- Sintsin seudun Kyläyhdistys ja järvien suojelua edistävä Pro-Onkamojärvi ry ovat tehneet Pieni- ja Suuri-Onkamojärven alueella jo vuodesta 2009 lähtien merkittäviä kunnostustöitä järvien valuma-alueella ja hoitokalastusta järvalueilla. Hankkeiden taloudelliset panostukset ovat olleet mittavia (yhteensä 1,3 milj. euroa), suurimmat rahoittajat ovat olleet Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Maa- ja metsätalousministeriö ja alueen leader-yhdistykset. Yhdistykset ovat myös tehneet myös hyvin laajaa ja merkittävää talkootoimintaa hankkeiden edistämiseen. Näiden töiden hyötyjä ja taloudellisia panostuksia menetetään, mikäli Tuhtaansuon turvetuotanto toteutetaan ja valumavedet ohjataan Suuri Onkamoon.

LIITE 5

Samalla heikennetään kunnostustöiden mahdollisuuksia ekologisen tilan parantamiseen/piirin arvio